

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 141/11
Люксембург, 21 декември 2011 г.

Решение по съединени дела C-424/10, Tomasz Ziolkowski/Land Berlin и
C-425/10, Barbara Szeja и др./Land Berlin

Единствено пребиваването, което отговаря на предвидените от правото на Съюза условия, позволява придобиване на право на постоянно пребиваване

Периодите на пребиваване на гражданин на трета държава преди присъединяването на тази трета държава към Съюза трябва да се вземат предвид при определянето на минималната продължителност от пет години, ако те са осъществени в съответствие с предвидените от правото на Съюза условия

Г-н Ziolkowski и г-жа Szeja, полски граждани, пристигат в Германия преди присъединяването на Полша към Съюза — съответно през 1988 г. и 1989 г. — и получават право на пребиваване по хуманитарни причини, редовно продължавано на основание на германското право. През 2005 г. след присъединяването на Полша към Съюза те искат право на постоянно пребиваване в Германия съгласно директивата за свободно движение на хора¹, което им е отказано, тъй като те не упражнявали трудова дейност и не били в състояние да докажат, че разполагат с достатъчно собствени средства. Те оспорват отказа на германските власти пред компетентните национални съдилища.

Сезиран със спора, Bundesverwaltungsgericht (Федерален административен съд, Германия), по същество иска от Съда да се установи дали периодите на пребиваване на територията на приемащата държава членка единствено на основание на нейното национално право могат да се считат за периоди на законно пребиваване по смисъла на правото на Съюза. До Съда се отправя и въпроса дали периодите на пребиваване на граждани на трета държава преди присъединяването на тази трета държава към Съюза, трябва да се вземат предвид при определянето на продължителността на пребиваването от пет години за целите на придобиване на право на постоянно пребиваване.

Съдът тълкува на първо място **понятието „законно пребиваване“**, съдържащо се в директивата. Той констатира, че в текста на директивата не се съдържа уточнение относно начина, по който следва да се разбира изразът „които са пребивавали законно“ на територията на приемащата държава членка. Директивата не препраща и към националните правни системи. Следователно този израз трябва да се разглежда като самостоятелно понятие на правото на Съюза, което трябва да се тълкува еднакво на територията на всички държави членки.

В това отношение Съдът отбелязва, че значението и обхвата на термините, за които правото на Съюза не дава никакво определение, следва да се осъществява по-специално като се отчита контекста, в който те се използват, и целите, преследвани от правната уредба, от която са част.

Съдът припомня, че директивата има за цел по-специално да благоприятства за упражняването на правото на свободно движение и пребиваване на европейските граждани, при спазване на предвидените от правото на Съюза ограничения. В това отношение директивата определя условията, при които гражданите на Съюза и членовете на техните

¹ Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки (ОВ L 158, стр. 77 и поправки ОВ L 229, стр. 35 и ОВ L 197, 2005 г., стр. 34; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 56).

семейства могат свободно да се движат и пребивават на територията на държавите членки, както и условията, на които те трябва да отговорят, за да придобият право на постоянно пребиваване. Тя има цел и коригирането на подхода „на части“ и „сектор по сектор“ по отношение на посоченото право на пребиваване.

Що се отнася до цялостния контекст на директивата, тя въвежда три-етапна система, в която всеки етап зависи от продължителността на пребиваването на територията на приемащата държава членка, а последният съответства на правото на постоянно пребиваване, въведено за първи път от директивата. Тази система възпроизвежда по същество етапите и условията, предвидени в различните актове на правото на Съюза и съдебната практика, които предхождат тази директива. Така на първо място тя предвижда, че гражданин на Съюза има право да пребивава на територията на приемащата държава членка за период до три месеца, без да са налице други условия освен притежаване на валидна карта за самоличност или паспорт. По-нататък придобиването на право на пребиваване за повече от три месеца зависи от спазването на някои условия. За да се ползва от него гражданинът на Съюза трябва да е по-специално работник или самостоятелно заето лице в приемащата държава членка или да разполага за себе си и за членовете на семейството си с достатъчно средства, за да не се превърнат в тежест за системата за социално подпомагане на тази държава и пълно здравно застрахователно покритие в тази държава². На последно място директивата въвежда право на постоянно пребиваване за гражданите на Съюза, които са пребивавали законно на територията на приемащата държава членка в продължение на непрекъснат срок от пет години³.

Що се отнася до конкретния контекст на директивата множество разпоредби от нея поставят пребиваването преди придобиването на право на постоянно пребиваване в зависимост от условия, които отговарят на изискванията на директивата.

Предвид тези цели, както и нейния цялостен и конкретен контекст, Съдът счита, че понятието „законно пребиваване“, позволяващо придобиването на право на постоянно пребиваване, трябва да се тълкува като пребиваване, което отговаря на предвидените в тази директива условия (а именно лицето да е работник или самостоятелно заето лице в приемащата държава членка или да разполага за себе си и за членовете на семейството си с достатъчно средства и здравно застрахователно покритие). Ето защо, пребиваване, което е в съответствие с правото на държава членка, но не отговаря на тези условия, не може да се разглежда като „законно“ пребиваване по смисъла на директивата за постоянното пребиваване.

Следователно Съдът извежда заключението, че последното понятие трябва да се тълкува в смисъл, че **не може да се счита, че гражданин на Съюза, който е пребивавал на територията на приемащата държава членка повече от пет години единствено на основание на нейното национално право, е придобил правото на постоянно пребиваване съгласно тази разпоредба, ако по време на това пребиваване той не е отговарял на посочените в директива условия.**

На второ място Съдът разглежда **въпроса дали периодите на пребиваване на гражданин на трета държава на територията на държава членка преди присъединяването на тази трета държава към Съюза, трябва да се вземат предвид при определяне на придобиването на право на постоянно пребиваване.**

Съдът подчертава, че актът за присъединяване на нова държава членка се основава главно на общия принцип за незабавно и пълно прилагане на разпоредбите на правото на Съюза по отношение на тази държава, освен ако в преходни разпоредби изрично са предвидени дерогации.

² Член 7, параграф 1 от Директива 2004/38/ЕО.

³ Член 16, параграф 1 от Директива 2004/38/ЕО.

Що се отнася по-конкретно до разпоредбите относно гражданството на Съюза, Съдът е постановил, че те се прилагат от влизането им в сила и че те трябва да се прилагат към настоящите последици от фактическо положение, възникнало преди това.

В настоящия случай Съдът констатира, че в акта за присъединяване не съществува никаква преходна разпоредба във връзка с прилагането по отношение на Полша на разпоредбите относно свободното движение на хора, освен някои преходни разпоредби относно свободното движение на работници и свободното движение на услуги.

Следователно гражданите на Съюза могат да се позовават на разпоредбите относно постоянното пребиваване, които могат да се прилагат към настоящите и бъдещите последици от фактическо положение, възникнало преди присъединяването на Полша към Съюза.

Съдът извежда заключението, че **при липсата на специални разпоредби в акта за присъединяване, периодите на пребиваване на гражданин на трета държава на територията на държава членка преди присъединяването на тази трета държава към Съюза трябва да се вземат предвид за целите на придобиването на правото на постоянно пребиваване ако те са осъществени в съответствие с предвидените от директивата условия.**

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст](#) на съдебното решение е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването.

За допълнителна информация се свържете с Илияна Палъова ☎ (+352) 4303 3708

Кадри от обявяването на решението са достъпни на „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106